

Kemahiran Memahami *Aqsaam Maa'ni* petikan Kitab *Hasyiyah al- Bajuri ala Syarhi al-Allamah Ibn Qasim al-Ghazi ala Matn Abi Syuja'* Di Kalangan Pelajar tahun tiga Universiti Sains Islam Malaysia

RABIAH BINTI ABDUL RAHMAN

Unit Kursus Wajib USIM, Universiti Sains Islam Malaysia (USIM), 71800 Nilai, Negeri Sembilan

Email: rabiah@usim.edu.my | Tel: +60176917398 | Fax: +6067980200 |

Abstrak

Kemahiran memahami merupakan kemahiran yang penting dalam menguasai suatu petikan khususnya petikan kitab *turath*. Kajian ini bertujuan mengkaji kemahiran memahami *aqsaam maa'ni* daripada petikan kitab *Hasyiyah al- Bajuri ala syarhi allamah ibn Qasim al-Ghazi ala matn abi Syuja'* di kalangan pelajar tahun tiga Universiti Sains Islam Malaysia. Kajian dijalankan dengan menggunakan pendekatan kualitatif melalui analisis dokumen, pemerhatian, dan soal selidik terhadap pelajar tahun ketiga Sarjana Muda Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Sarjana Muda Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Sarjana Muda Fakulti Syariah dan Undang- Undang, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia. Hasil kajian mendapati bahawa kemahiran memahami dengan mengaplikasikan method yang betul amat signifikan dalam memahami *aqsaam maa'ni* petikan kitab *Hasyiyah al- Bajuri ala Ibn Qasim al- Ghazi*. Kitab ini merupakan salah satu kitab *turath* yang menjadi rujukan utama dalam bidang ilmu *fiqh*.

Kata kunci: Kitab *Hasyiyah al- Bajuri*; kemahiran memahami; universiti.

1. Pengenalan

Kitab *Hasyiyah al- Bajuri* merupakan kitab *turath* yang dikarang oleh Imam Ibrahim Bin Muhammad Bin Ahmad *al-Shafie al- Bajuri*. Kitab ini merupakan rujukan asas dalam bidang ilmu *fiqh* dan menjadi rujukan para ilmuan dan orang awam dalam memahami hokum berkaitan ilmu *fiqh*. Menurut Kamus Dewan edisi keempat perkataan kemahiran bermaksud kecekapan dan kepandaian manakala perkataan memahami pula bererti tahu dan mengerti benar akan sesuatu.

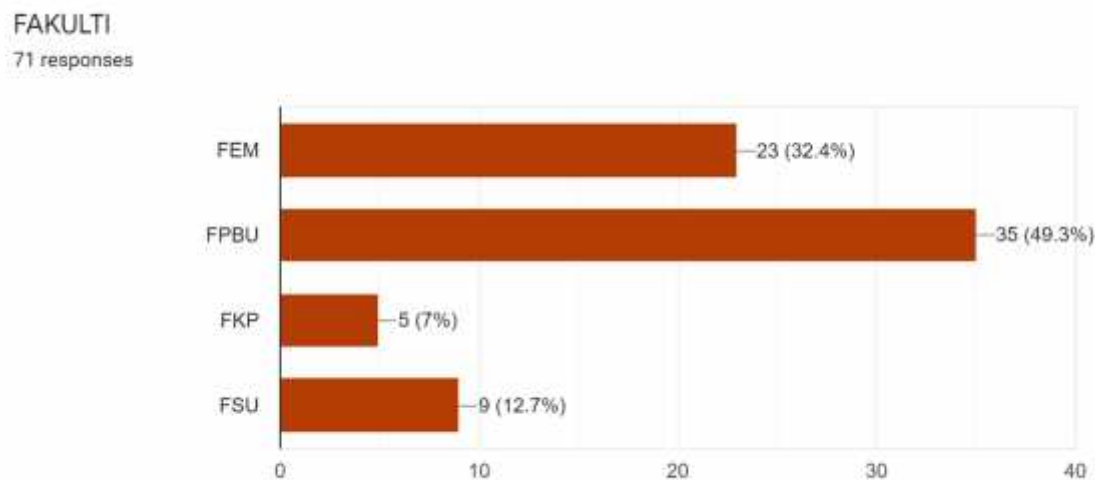
2. Methodologi

Kajian ini ialah kajian kepustakaan dengan mengkaji beberapa bahan ilmiah termasuk satu bahan ilmiah utama, iaitu kitab *Hasyiyah al- Bajuri ala Ibn Qasim al- Ghazi* yang dikarang oleh Imam Ibrahim Bin Muhammad Bin Ahmad *al-Shafie al- Bajuri*. Kitab ini dirujuk sebagai sumber utama memandangkan kitab ini sering menjadi rujukan dalam bidang ilmu *fiqh*. Walau bagaimanapun, bahan ilmiah lain turut dikaji sebagai bahan sokongan.

3. Keputusan kajian

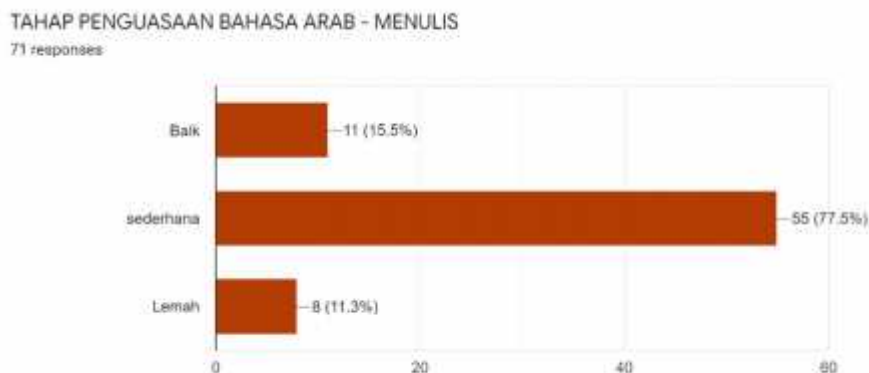
Kajian ini melibatkan 71 pelajar sarjana muda Fakulti Ekonomi dan Muamalat, Sarjana Muda Fakulti Pengajian Bahasa Utama, Sarjana Muda Fakulti Syariah dan Undang- Undang, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia.

Carta 1

Carta 1 menunjukkan soal selidik ini mendapat maklum balas daripada empat fakulti, Fakulti Ekonomi dan Muamalat (FEM) mewakili 23 pelajar iaitu bersamaan dengan 32.4%, manakala Fakulti Pengajian Bahasa Utama (FPBU) mewakili 35 pelajar bersamaan dengan 49.3%, di samping itu, Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan (FKP) hanya diwakili oleh 5 orang pelajar bersamaan dengan 7%, dan Fakulti Syariah dan Undang- Undang (FSU) diwakili oleh 9 orang pelajar bersamaan dengan 12.7%. Data kajian juga menunjukkan pelajar dari Fakulti Pengajian Bahasa Utama (FPBU) merupakan responden tertinggi.

Carta 2

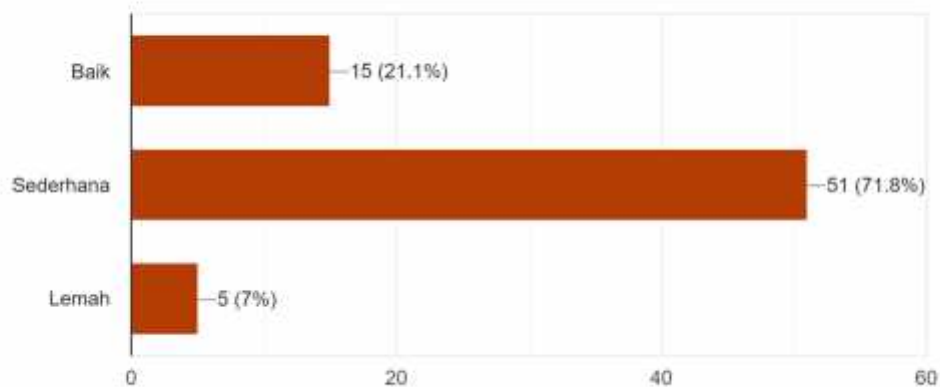

Carta 2 menunjukkan tahap penguasaan Bahasa Arab pelajar dalam penulisan. Data menunjukkan 55 orang pelajar menguasai penulisan Bahasa Arab pada peringkat sederhana iaitu sebanyak 77.5%, manakala seramai 11 orang pelajar menguasai Bahasa Arab dengan baik iaitu 15.5%, selebihnya seramai 8 orang pelajar lemah dalam penulisan Bahasa Arab iaitu 11.3%.

Carta 3

TAHAP PENGUASAAN BAHASA ARAB - MEMBACA

71 responses

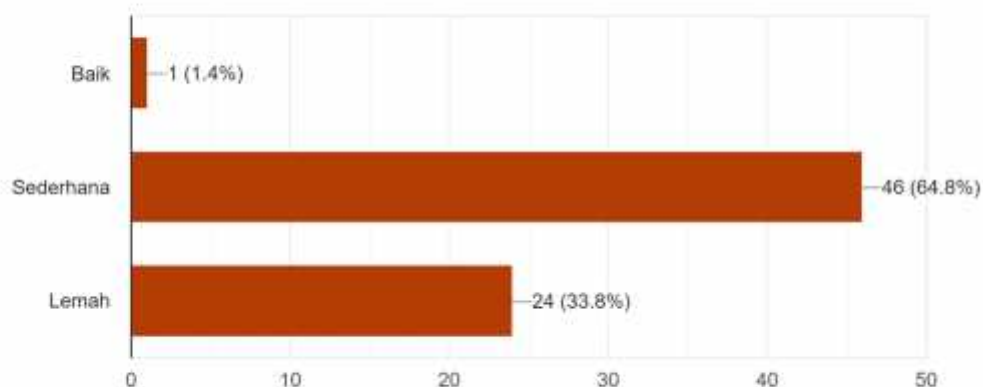

Carta 3 menunjukkan kemahiran membaca di dalam Bahasa Arab, sebanyak 71.8% peratus pelajar menguasai di peringkat sederhana iaitu seramai 51 pelajar. Hanya 15 orang pelajar (21.1%) sahaja yang menguasai kemahiran membaca dengan baik.

Carta 4

TAHAP PENGUASAAN BAHASA ARAB - BERTUTUR

71 responses

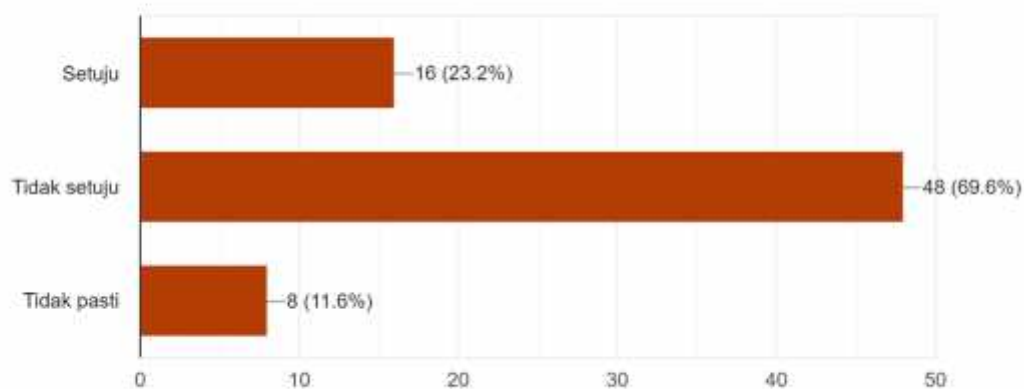

Carta 4 menunjukkan tahap penguasaan bertutur pelajar di dalam Bahasa Arab. Hanya seorang pelajar sahaja mampu bertutur dengan baik di dalam Bahasa Arab, seramai 46 pelajar (64.8%) menguasai kemahiran ini bertutur di tahap sederhana manakala seramai 24 pelajar (33.8%) lemah dalam bertutur di dalam Bahasa Arab.

Carta 5

Perkataan يَكْرَهُ membawa satu maksud sahaja

69 responses

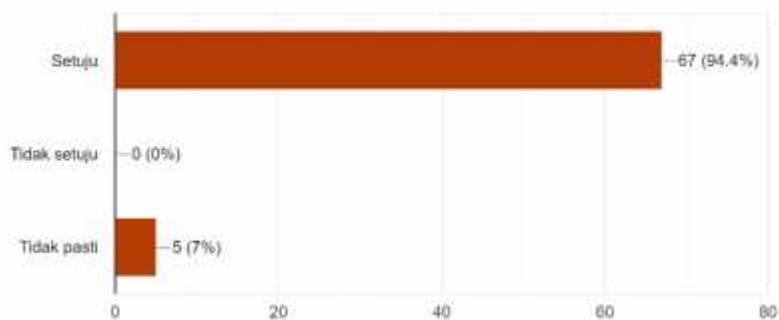

Carta 5 menunjukkan kefahaman pelajar terhadap perkataan *Yukrahu*, seramai 48 orang pelajar iaitu bersamaan 69.9% menyatakan bahawa mereka tidak bersetuju perkataan *Yukrahu* hanya membawa satu maksud sahaja dan mereka percaya terdapat lebih daripada satu maksud bagi perkataan tersebut. Walaubagaimanapun, terdapat 8 orang pelajar iaitu hanya sebanyak (11.6%) pelajar yang tidak pasti sama ada perkataan tersebut membawa satu maksud sahaja atau lebih.

Carta 6

Dari segi bahasa, perkataan يَكْرَهُ membawa maksud "membenci" @ "sesuatu yang tidak disukai"

71 responses

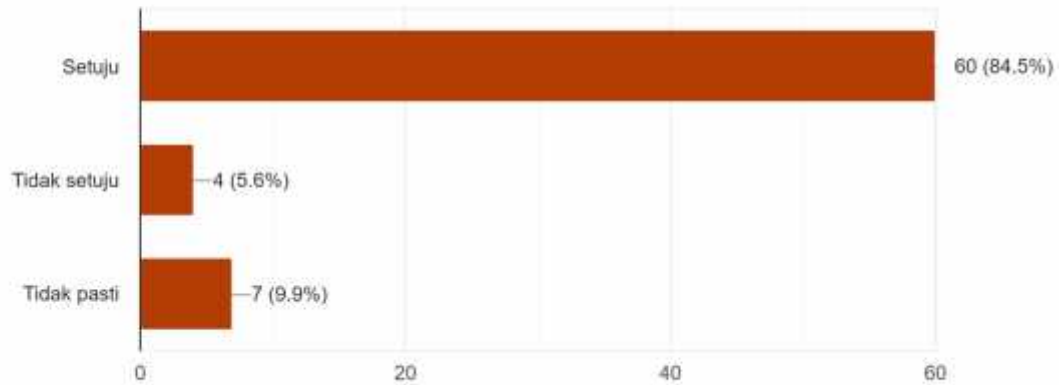

Carta 6 menyatakan seramai 67 orang pelajar iaitu (94.4%) bersetuju dengan maksud perkataan *yukrahu*, yang membawa maksud dari segi bahasa iaitu "benci atau sesuatu yang tidak disukai". Manakala hanya 5 orang pelajar (7%) sahaja yang menjawab tidak pasti dengan maksud perkataan tersebut dari segi Bahasa. Hasil kajian juga mendapati bahawa kebanyakan pelajar mampu memahami makna perkataan dari segi bahasa dengan baik.

Carta 7

Dari segi istilah Fuqaha', perkataan يَكْرَهُ membawa maksud "makruh" iaitu "Tidak mendapat pahala sekiranya dilakukan, dan tidak berdosa @ tidak dihukum sekiranya tidak dilakukan"

71 responses

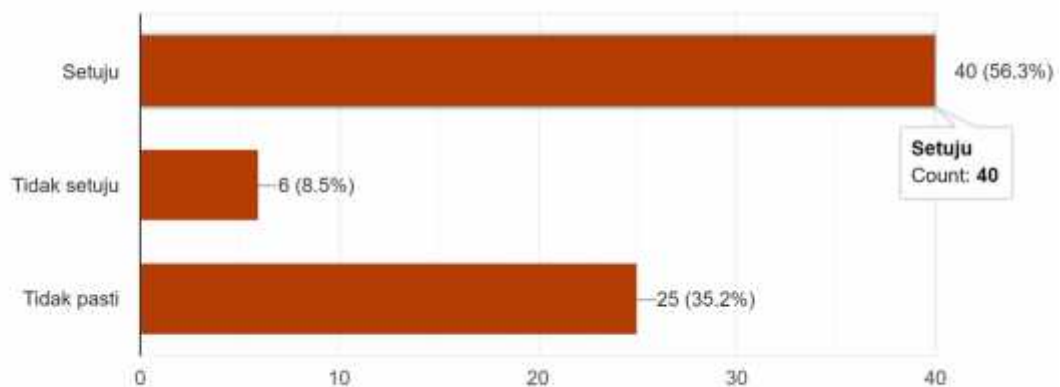

Carta 7 menunjukkan makna perkataan *yukrahu* dari segi istilah Fuqaha' iaitu makruh. Data menjelaskan seramai 60 orang pelajar (84.5%) bersetuju dengan maksud dari segi istilah fuqaha' bagi perkaataan tersebut ialah makruh. Manakala hanya 4 (5.6%) pelajar yang tidak bersetuju dan 7 (9.9%) pelajar tidak pasti dengan maksud perkataan *yukrahu* dari segi istilah fuqaha'.

Carta 8

Maksud yang paling tepat bagi perkataan يَكْرَهُ ialah "makruh" iaitu maksud menurut Fuqaha' dan bukan ahl al-Lughah

71 responses

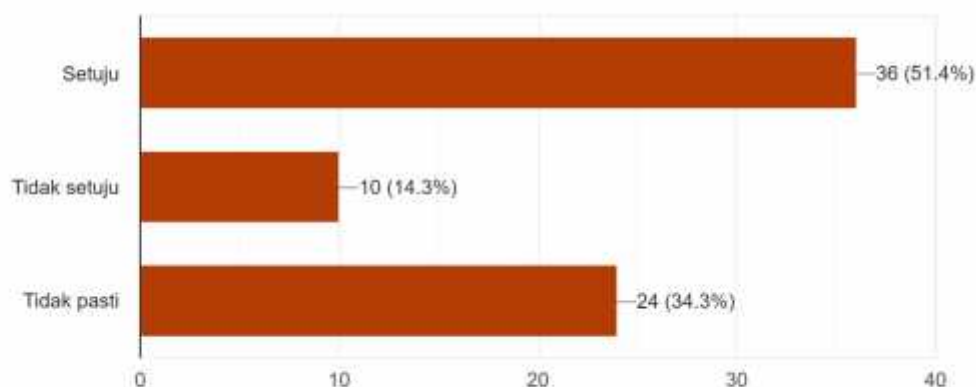

Carta 8 menjelaskan kemahiran memahami *aqsaam maa'ni* bagi perkataan *yukrahu* di kalangan pelajar tahun tiga USIM, hanya 40 orang pelajar (56.3%) yang mampu memahami perkataan tersebut dengan baik. Ini kerana, maksud yang paling tepat bagi perkataan tersebut ialah makruh iaitu maksud menurut fuqaha' dan bukan dari segi bahasa. Manakala 6 (8.5%) pelajar menyatakan bahawa maksud yang paling sesuai untuk perkataan tersebut ialah maksudnya dari segi Bahasa iaitu "benci atau sesuatu yang tidak disukai". Seramai 25 (35.2%) pelajar tidak pasti sama ada maksud yang paling tepat bagi perkataan tersebut dari segi bahasa atau pun istilah.

Carta 9

Maksud yang paling tepat bagi keseluruhan ayat diatas ialah "makruh untuk kita menyembelih ikan, kecuali (disunatkan sembelih) ikan yang besar2 dan panjang usianya".

70 responses

Carta 9 menunjukkan maksud bagi keseluruhan ayat 'wayukrahu zabhuha illa samakatan kabiratan yatuulu baqauha fa yusannu zabhuha' (ويكره ذبحه إلا سمكة كبيرة يطول بقاؤها فيس ذبحها) (حاشية الباجوري على ابن قاسم الغزي), lebih daripada 50% iaitu 36 orang pelajar yang dapat memahami maksud ayat tersebut dengan baik. Manakala 10 pelajar (14.3%) menyatakan bahawa petikan di atas mempunyai maksud yang lain dan seramai 24 pelajar (34.3%) tidak pasti dengan maksud ayat tersebut.

4. Kesimpulan

Hasil kajian menunjukkan bahawa lebih daripada separuh pelajar menguasai kemahiran memahami aqsaam maa'ni daripada petikan kitab *Hasyiyah al- Bajuri ala Ibn Qasim al- Ghazi* dengan baik. Ini ditunjukkan pada peratusan yang melebihi 50% dalam memahami maksud ayat tersebut dengan tepat dan betul. Walaubagaimanapun, masih terdapat sebahagian pelajar yang tidak pasti dengan maksud ayat tersebut dan terdapat segelintir pelajar yang tidak memahami makna keseluruhan ayat tersebut. Pengalaman kajian ini menunjukkan pelajar memerlukan tahap penguasaan bahasa Arab yang mantap dan menyeluruh khususnya penguasaan dalam ilmu *nahu* dan *sorof* bagi memahami kitab-kitab *muktabar*.

Penghargaan

Penulis ingin merakamkan setinggi – tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih kepada suami yang sangat memahami ketika artikel ini ditulis, tidak lupa kepada ibu tersayang yang sentiasa mendoakan kesejahteraan anaknya, anak-anak, dan rakan-rakan sejawatan.

Rujukan

- Ibrahim bin Muhammad bin Ahmad al- Bajuri. (2016). *Hasyiyah al- Bajuri ala syarhi allamah ibn Qasim al-Ghazi ala matn abi Syuja'*. Lubnan: Dar Minhaj.
- Mohammad Aizuddin bin Abdul Aziz dll. (2018). *Al- Madkhal ila Kutub Turath*. Nilai: Mufiid Work.
- Hajah Noresah binti Baharom. (2007). *Kamus Dewan Edisi Keempat*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Al-Manisiy. "Kenali Al Alim Al Allamah Syeikh Ibrahim Al Bajuri". <http://angahtokku.blogspot.com>. accessed: 6 Jan 2022.